

Notat fra formannskapssamling 8/1/19

Tilstede var 65 politikere og rådmenn fra medlemmuskommunene. Fylkesordfører Gro Bråten var gjest på møtet. Møtet ble ledet av styreleder Per Kristian Lunden.

Forventninger til kvelden

- Vi er avhengige av å samarbeide. Noen selskaper har bedre styring av andre. Vi må videreutvikle samarbeidet vi har, for vi har ikke råd til å la vær.
- Østre Agder skal være en sterk stemme i det nye Agder.
- Må bli en sterkere stemme i den nye regionen. Men vi må bli bedre kjent med hverandre. Da oppnår vi å bli trygge på hverandres gode intensjoner. Oppriktig unne hverandre å lykkes. Det bidrar til utvikling i hele Østre Agder.
- Erkjenner at Arendal har påtatt seg et stort ansvar ved å være vertskommune for så mange samarbeid.
- Forventninger til at interkommunalt samarbeid skal bidra til bedre og billigere tjenester
- Ønsker å snakke om det at Arendal er vertskommune for så mange samarbeid. Vi må se oss selv som en stor region. Ikke være så opptatt oss selv/hver og en.
- Få mer informasjon – bli bedre kjent med regionen og hverandre.
- Hva ønsker vi med Østre Agder? Se Østre Agder som en region og bidra til at alle viser «Regionalt sinnelag».
- Sette fokus på behovet for informasjon ut til de folkevalgte i hver kommune.
- Ikke fokusere på kommunesammenslåing.

Innleder: Statssekretær Aase Marthe Hørrigmo - [innledning](#)

- Vi skal bygge ett Agder
- En fare for tyngdeforskyvning i vestlig retning – I Kristiansandsområdet
- Større behov for kompetanse på planområdet.
- Bekymret for demokratisk underskudd. Vanskelig å drive kontroll og innsyn når tjenester drives av andre kommuner. Politikerne får heller ingen informasjon om det som foregår i samarbeidene. Fare for «ordførerklubb». En utfordring vil finnes i alle former/typer samarbeid. Derfor viktig å ha fokus på det.
- Ordningen med økonomiske virkemidler til de som vil slås sammen, videreføres. Lokale vedtak vil følges opp.
- Hva har fylkesmannen sagt? Det langsiktige rådet er at det bør være 5-8 kommuner i Agder.
- Nytt med kommuneloven: Kommunalt selvstyre lovfestes – en viktig symbolsk verdi.
- Endringer i kommuneloven tydeliggjør premisser for interkommunale samarbeid og formaliserer krav til navn på samarbeidene. Interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd – eks. regionråd. + vertskommune. Vi også kunne samarbeides på andre måter. Det viktigste har vært å rydde opp i § 27.
- Hvilke virksomheter vil organiseres etter en slik modell? Jf. «ny modell» plansje.
- Departementet har sett en positiv utvikling blant regionrådene: Økt demokratisering og profesjonalisering.

- Kommunen og fylkeskommunene skal styrkes som samfunnsutviklere, derfor er interkommunalt samarbeid om næringsutvikling viktig.
- Være oppmerksom på det tyngdepunktet som kommer i Vestfold i tillegg til Kristiansand.
- For å være en sterk stemme på vegne av Østre Agder så må alle kommunene ville dette.

Professor Dag Ingvar Jacobsen - [innledning](#)

- Effektivitet, demokrati og kommunesammenslåinger
- Kvalitetsbegrepet tones opp av dagens regjering, økonomibegrepet har blitt tonet ned.
- Kjøttvekta teller, og kjøttvekta til de enkelte kommunene er liten.
- Et annen utfordring: Små kommuner har liten analysekapasitet. De små kommuner har nok med å henge med i svingene/drifte kommunen. De store kommunene har kapasitet til å henge med i samfunnsutvikling og planlegging.

- En rekke ulike former for interkommunalt samarbeid
- Interkommunalt samarbeid kunne gjerne vært kalt interkommunal oppgaveløsning
- Det viktigste budskapet: Med den nye loven kan det samarbeides om (nesten) alle kommunale oppgaver – unntatt budsjettansvaret!
- Et spørsmål som vil kunne gi svar på forholdet mellom sammenslåing og samarbeid: Hvordan se eller ta ut/belyse økonomi og kvalitetsgevinster?
- Blir det mer rotete og uoversiktlig å organisere etter interkommunalt samarbeid?
- Det er forskjell i formen mellom direkte og indirekte styring: Men ikke i styrken!
- Utfordringen er: Når det skal foretas økonomiske omprioriteringer. Det handler ikke bare om produksjonseffektivitet. Utfordringen er å fordele ressurser mellom de ansvarsområder som en kommune har. Det å fordele ressurser riktig til de ulike områdene, er utfordringene. Når en inngår samarbeid – bindes ressurser! Dette kommer gjerne frem i en avtale. Reforhandlinger av avtaler kan være problematisk og utfordrende. Kan risikere at områder/ansvarsområder kan «skjermes» fra eks. nedskjæringer osv. Dette kan i seg selv være tankevekkende.

Spørsmålsrunde/inns spill:

- Hvordan ivareta interessen omkring politikk osv. knyttet til interkommunalt samarbeid? Hvordan selge budskapet inn?
- Bør en vurdere underutvalg i Østre Agder for å jobbe mot det nye Agder. Østre Agder må være samkjørte og det er vi stort sett. Vi skal være våkne overfor sentraliseringstendenser i et nytt Agder.
- Konesjonskraftmidler må sikres til regionene. Bør fokusere på regionrådenes rolle i nærings- og samfunnsutviklingsarbeid. Regionrådene må tilføres ressurser slik at de kan ivareta en slik pådriverrolle.
- Jobbe sammen om regionens levekårsutfordringer.
- Hva med habilitet og habilitetsutfordringer i små kommuner?

- KMD skal gi tilskudd ved eventuelle sammenslåinger. Eks. er barnevern. De små kommunene er gjerne dårligt på dette området. De små kommunene er heller ikke gode nok til å løse de grenseoverskridende problemene.
- Jacobsen: Kan tenkes av samarbeid resulteres i «avpolitisering»?
- Blant medlemmene i politiske organer er det det ulikt nivå på engasjementet. Det vil da alltid være noen som opplever at de ikke får nok innsyn.
- Fra Froland: Folk er ikke opptatt av hvordan ting produseres/leveres, men hvor.
- Arendal vår åpne på innspill til hvordan de i enda større grad kan bidra til god samhandling mellom de 8 kommunene.
- Grimstad: Eierskapsmeldinger er kanskje en av de viktigste sakene vi behandler i kommunene!
- Horigmo: Innbyggerne bryr seg gjerne ikke om hvem som produserer tjenestene, men hvor. I tillegg, dersom en ser på sammenslåinger som er gjort så skal tjenestene leveres der de leveres i dag. Mye vil derfor ikke endres, og dette gjør at det økonomiske argumentet ikke er så viktig.
- Det å være en god og ansvarlig politiker – sørge for at en har den informasjonen en trenger!
- Samarbeid kan brukes som både et alternativ til sammenslåing, og som et steg på veien til sammenslåing.
- Jacobsen: dersom en ønsker at folk skal bo spredt, kan en ikke ta ut alle økonomiske gevinster. Dersom en vil effektivisere, er sentralisering svaret.
- Ordfører i Åmli: Dersom en har et godt argument for å selge inn kommunesammenslåing, ønsker en gjerne det. At ting vil bli bedre dersom en blir en større kommune.
- Erfaringer fra Danmark: Kvalitetsgevinster er påvist, økonomisk er det uvisst. Men en helt klar trend eller tendens til sentralisering. Folk flytter fra land/bygd til by.
- Viktig å videreføre ordningen med månedlige INFO-skriv fra sekretariatet via ordfører.
- Vi må få fram de gode sakene vi kan jobbe sammen om.
- Det er ønskelig å videreføre denne type samlinger og være åpne for at de gjennomføres flere steder. Ta vare på de gode regionale prosjektene i hver kommune.

Diskusjonsrunde

1) Veien videre. Nye samarbeidsområder, forbedringer, avslutninger?

2) Rettferdig fordeling av forpliktelser?

3) Demokratisk underskudd?

- Formannskapssamlingene er en arena som kan bøte på manglende informasjon.
- Også viktig å få frem/kommunisere hva som skjer som er bra, og hva som faktisk gjøres i regionen, til de ulike kommunestyrene.
- Regionrådet med få ansatte vil aldri ha analytisk kapasitet til å være med på det som skjer. Både i forhold til Kristiansand som region og nye Agder.
- Sørlandsrådet vil bli en enda viktigere arena i fremtiden, spesielt i nye Agder.

4) Østre Agder regionråds rolle i et nytt Agder

- Forslag om et områdeutvalg/politisk utvalg av «vanlige» politikere som arbeider med Østre Agder i et nytt Agder
- Vi må gjøre hverandre gode. Unngå at alt blir sentralisert.

- Viktig å være samkjørte med de andre regionene – Lister & Setesdal.
- Rådmenn: Utfordringen er det som skjer i vest. I kraften som ligger i den nye regionen der. Det å ha nok ressurser nok til å være proaktive vil være utfordrende.
- Regiontankegangen: Vi påvirker hverandre. Friske mennesker og folk som fullfører utdanning vil være viktig. Folk flytter nemlig på tvers av kommunegrensene. Forebyggende arbeid, gode tjenester og regiontankegang = viktige stikkord.
- Fylkesordfører Gro Bråten: Kristiansand har gjort noen grep. De har gjerne ikke flere ressurser, men de har omorganisert seg. Mer tid brukes til å arbeide med hva som kan gjøres for vår region, som kommunene blir enige om.
- Hvordan forbedre forholdet til Arendal? Hvordan unngå at Arendal blir «slem storebror»?
- Arendal har vært raus. Spesielt med hensyn til interkommunalt samarbeid. Innbyggerne i Arendal er gjerne ikke lystne til å subsidiere andre kommuner i området.
- Østre Agder må forholde seg til at den nye region Agder får utvidede oppgaver som en oppfølging av regionreformen.

Fritt tema/siste spørsmålsrunde

- Vegårshei: Viktig å spre informasjon eller nyhetene om gode prosjekter i de respektive kommunene.
- Grimstad: Vi skal fortsette å være medlemmer i Østre Agder. Ordfører: Opplever at kommunestyret i Grimstad har et regionalt sinnelag. Gjennom plassering mellom Arendal og
- I forhold til den nye fylkeskommunen: De ulike kommunene må gjøre fylkeskommunen god. Kommunepolitikere kan bidra til at fylkestinget ser Østre Agder som landsdel. Krever aktivitet.
- Sissener: Østre Agder må skape flere jobber – og flere kvinner i arbeid. Erfaringer på tvers av kommunene må deles og spres. Hva kan være lære av hverandre? Et annet området: Samferdsel er et av de viktigste prosjektene som er og foregår nå. Vi må snakke mer sammen om dette.
- Levekårsutfordringer – må jobbes sammen om. Vi må bli en attraktiv region! Likestilling er et viktig element innen det. Forslag om å starte et felles prosjekt innen likestilling.
- Mht. levekår: Snakkes mye om temaet, men lite gjøres. Hva kan vi gjøre sammen?

Evaluering av samlingen og samlingene generelt

- Eksterne innledere til møter fungerer bra
- Sen innkalling – ønsker å være mer forberedt.
- Ha lunsj, og avslutte tidligere på kvelden.
- Kommunene gjør forarbeid til neste samling, i forkant av møtene. På denne måten kan kommunene forberede seg.
- Fin måte å sitte sammen på møtet – blir bedre kjent med hverandre.